

ئازاد ئەرگۆشى

زۆربەى ھەرەزۆرى خەلكى گوندەكان دەیانناسى، بەلام كەس نەیدەزانى لە كۆپو ھاتوو و خەلكى كام گوند و كام شارە، ئەوئەبى دەیانزانى كوردە، ھەركەس بۆچوونىكى ھەبوو، يەكئىك دەبوت لە بەندیخانە ھەلاتوو، يەكئىك دەبوت پیاویكى كوشتوو، چەند سالە بە قاچاغى دەژى، لەو ماوەیەدا كۆرە تاقانەكە و ھاوسەرەكەى لەشار بەجى ھىشتبوو، ھاوسەر و كۆرەكەى دەگرن بۆ ئەوئەى خۆى تەسلىم بكاتەو، بەلام ناچیتە ژېربار، تاكو رۆژئىك ھەوالى نەمانى ھاوسەر و كۆرەكەى پیدەگات، دەلئىن لەدواى نەمانى كۆر و ھاوسەرەكەى تەفەنگەكەى دادەنى و بەوئەپرى ئائومئىدى پەنابۆ تەمبۆرەكەى دەبات، بۆ ماوەى دووسال كەس گوئى لى نەبوو قسەبكات، تەنھا كارەكەى ئەوئەبوو وەكو تەمبۆر ژەنىكى گەرۆك لەوگوند بۆ ئەو گوند دەروئىشت، زۆرجار ھەولئى دەدا بەلئىدانى ئاھەنگە خەمناكەكانى خۆى خەلكەكە بباتە ناو دونیایەكى پىر لە خەم و پەزارەى خۆیەو، زۆرجارىش لەم كوردەوئەى خۆى پەشىمان دەبوو.

چونكە بە دەگمەن خەلكەكە لەگەل ئاھەنگەكانى رپك دەكەوتن، زۆرجار بېزارى خەلكى لە دەم وچاوەكانیان دەخوئندەو، بەلام كەس نەبوو لەبەرامبەر ئاھەنگەكانى شادى و شایى و زەماوەند خۆى رابگرئىت، دەتگوت ئەم خەلكە تەنیا بۆ ھەلپەركئى دروستكراون، ھەرچەند بەم كارەى دەبوو ھۆى شادى خەلكەكە بەلام لەودىوى شادى و ھەلپەركئى و چەپلە رپزان دنیاىەك نىگەرانى و دلەپراوكئى فەرمانرەواىەتى دەگرد، ھەندئىك جار بەلای خۆیەو دەگوت: (باشە پیاوى باش ئەمە چ كارئىكە دەيكەى بەدبەختى كەى جىگای پىكەنئىنە كە تۆ پیدەكەنى) بەلام كاتئى چاوى بە پىكەنئىن و زەردەخەنەى مندالەكان دەكەوت دەگوت: (دلئىام ئەوانە وەك من ھەست بە بەدبەختى خۆیان ناكەن بۆیە ماڤى خۆیانە پىكەنئىن، دوورنىیە لە من بەدبەخترئىن بەلام ھەر ئەوئەندە كە دەتوانن سەرەپراى ئەو ھەموو بەدبەختیانەى كە ھەیانە لەودىوى پىكەنئىنەكانەو، ئەمە خۆى لەخۆیدا ھونەرئىكى گەرەپە) ھەمیشە بەم جۆرە قسانە دلئى خۆى دەدايەو.

رۆژئىك لەرۆژان كە تازە گەشىتبوو سەر كانى گوندەكە، تەمبۆرەكەى لەلایەك دانا و دەستى كرد بە شوشتنى دەم و چاوى يەك دوو قوم ئاوى خواردەو پاشان لەسەر لئىواری كانیەكە دانئىشت، ئەوئەندە پىنەچوو كۆمەلئىك مندال لەدەورى كۆبوونەو و ئەوئىش تەمبۆرەكەى ھەلگرت و دەستى كرد بە ژەنئىن، ھەروا كە خەرىكى ژەنئىن بوو مندالئىك سەرنجى پراكئىشا كە ھەولئى دەدا لەناو بازنەى مندالەكان شوئىنى خۆى بكاتەو، پیاوئەكە ھەر خەرىكى ژەنئىن تەمبۆرەكە بوو كاتئى كۆرەكە بەتەواوى لئى نزیك بۆو دەستى لە ژەنئىن ھەلگرت، زەردەخەنەىەكى تال لەسەر لئىوى دەنئىشت لەوئەلامى زەردەخەنەكەى بزەيەك ھاتە سەر لئىوى مندالەكە لئىوى ھەردووکیان زەردەخەنە بوون، زەردەخەنەى يەكەم پىرپوو لە خەم و پەزارە و بەدبەختى ئەوئەى تر پىرپوو لە پاكى، كۆرەكە تەمەنى پىچ شەش سالان بوو، كاتئى زەردەخەنەى پیاوئەكەى بئىنى كەمئىكى تر لئى چوو پىشەو دەستى درئىژكرد بۆ تەمبۆرەكە و يەك دووجار سەرە

په‌نجە ناسکەکانی لە ژێهەکانیدا، کاتی پیاوێکە گۆیی لە دەنگی تەمبۆرەکە بوو سەری سووما چونکە ئەو کاتە بەبیری هاتەووە بۆ یەکەم جار کۆرەکە دەستی لە تارەکاندا هەمان ئەو دەنگی لێ هاتبوو نەیدەزانی نەینی ئەو لێکچوونە چییە، نەینیەکە تا مردن بەردەوام بوو، بەلای خۆیەووە وتی دوورنییە ئەمە رێکەوت بێت، بەلام ئەو کۆرەکە؟ چونکە زۆر بە کۆرەکەم دەچیت، بەتایبەتی چاوەکانی، تەمبۆرەکە لە کۆرەکە نزیک کردەووە و وتی: حەزی لێدەکە؟ کۆرەکە بەهەمان زەردەخەنە پاشەکشە کرد و رۆیشت، منداڵەکان چاوەرپی ئەوەیان دەکرد کە درێژە بە ژەنی تەمبۆرەکە بدات، بەلام سەر و دلی گیرابوو. تاقەتی نەمابوو. دەبوست پەنا بۆ شوینیکی کر و بێدەنگ ببات، بەلای خۆیەووە وتی باشترین شوین گۆرستانە، هەربۆیەش بەبێ ئەوەی سەرنج بداتە منداڵەکان بەرەو گۆرستانەکە بەرپێکەوت، کاتی گەیشتە ناو گۆرستانەکە لەژێر درەختیکی قەزوان دانیش، پالی دایە درەختەکە، دەستی برده گیرفانی وینە کۆرەکە دەرهینا لە کاتیکی فرمیسک لەچاوەکانی دەهاتنە خوارەووە، دەبووت: (خوای گەورە چ لێکچوونیک سەیرە چاوەکانی وەک چاوەکانی تۆن کورم، بشکی ئەو دەستە کە رووناکێ چاوەکانی کوژاندەووە) تەماشای دەرووبەری خوێ کرد، بێدەنگییەکی سەیر گشت گۆرستانی داگرتبوو، بێدەنگییەکی ترسناک بوو، دەستی بۆ تەمبۆرەکە برد و دەستیکی پێداهینا د هتگوت خەریکی نەوازشت کردنی منداڵیکێ خنجیلانەیه.

وہبیری هاتەووە ئەو کاتە کە منداڵ بوو دایکی پێ دەگوت: (نابی هاتووچۆی قەبرستان بکەیت، نابێ پێ لەسەر گۆرەکان دابنێی مردووکان زویر دەبن، نابێ لە گۆرستان یاری بکەیت چونکە گوناھە) بەلای خۆیەووە وتی یاری کردن گوناھە ئەو ژەنی تەمبۆر؟ ماوەیەک خەریکی بێکردنەووەبوو دووسێ جار تارەکە سەرە و ژێکرد و تەماشای گۆرستانەکە کرد لەو بێدەنگییەدا هەستی کرد مردووکان خەریکن تەماشای دەکەن، دەتگوت پێ دەلێن (چاوەرپی چی دەکە؟ بۆ کۆتایی بەم بێدەنگییە ناهینی، دلمان تەقی، چاوەرپی چیت؟ ماوەیەکە بێجگە لە دەنگی فاتیحە و گریانی کەس و کاری خۆمان گۆیمان لەھیچ نەبوو)

سکی بە خەلکی گۆرستانەکە سوتا بە پێچەوانە حەزی دەستی کرد بە لێدانی ئاھەنگیکێ شاد هەرچەند لە دەروونەووە وەک بەفر لە خەم و پەژارە دەتوایەووە، بەلام لەوەی کە خەریک بوو دلی خەلکی گۆرستانەکە شاد دەکرد پێ بە دل خوشحالبوو، پاش ماوەیەک تەمبۆرەکە بەلایەکەووە نا و خوێ درێژکرد چاوەکانی داخست، ئەوەندە پێنەچوو خەوی لێکەوت، ئەمە یەکەم جار بوو ئەوەندە زوو خەوی لێبکەوێ، کاتیکی لەخەو هەلسا ئیوارەبوو ووردە ووردە تاریکی دادەهات هەستی بە خوشحالی دەکرد، خەنی ببوو، بەو پەری خوشحالیەووە کە نەیدەزانی هۆی چییە، گۆرستانی بەجیھێشت، برسی بوو، هەستی برسیەتی بەرەو گوندەکە راکیشا لە خواردن هیچ گرفتیکێ نەبوو هەر ماییکێ شتیکی پێدایا بۆ خواردن دەیگوت بەزیادبیت بەلام ئەمجارە حەزی لێ بوو بزانی مای منداڵەکە لە کوپێە هەرچەند هیچ شەویک نەبوو بۆ نووستن لە ماییکدا بمانیتەووە شوینی نووستنی لە مزگەوت بوو، هەر

كاتى خەلكى گوندهكه لىي دەپارانهوه كه شهو له مائهكانيان بمىنيتهوه دهىگوت: (ئهگەر دهتانهوى ئاسوودهيم وازم لى بىنن من له مزگهوت ئاسوودهترم) هەرچهنده قسهى ههميشه خەلكى گوندهكه ئەوهبوو كه گوناوه له مزگهوت بنووى بهتايبهتى كه تۆ موترى مافى ئەوهت نىيه له مزگهوت بنووى نابى له مزگهوت تهمبور بژهنى.

مامۆستای مزگهوتكه پىي دهگوت: (بۆت نىيه له مزگهوت تار ژهنى بكهيت، مهگەر لهخوا ناترسىي؟ مهگەر مزگهوت شوپىنى ساز و دههۆله؟) تهنيا وهلامهكهى ئەوه بوو ئەويش بهبى ئەوهى مامۆستا گوپى لى بى ديگوت: (مامۆستا تۆبه عهरेبى خواپهرستى دهكهيت من به كوردى) سهرهراى ئەوهى مامۆستا پىي خراب نهبو گوپى بۆ تهمبوركهى شل بكات.

بهتايبهتى دواى نوپژى بهيانى، هاوكات لهگهڵ رۆژهلاتن، تهنانهت رۆژىك له رۆژان سهرلهبهيانى حاجى كهريم بىنى بووى كه مامۆستا چۆن چۆنى گوپى بۆ ئاههنگه خهمناكهكهى تهمبوركه شل كردوو، فرمىسى دهباراند كه حاجى كهريم به مامۆستا دهلى: (دهست خوڤ مامۆستا ئەتۆش؟ چۆن مۆلته بهم كابرايه دهدهى، ئەمه تاوانىكى گهورهيه لهههموويان خراپتر جهنابى مامۆستاش گوپى بۆى شل كردوو فرمىسى بۆ دادهبارىنى) ، دواى تىپهريبوونى سالىك بهسهر ئەم رووداوه شهويك لهشهوهكانى زستان مامۆستا به حاجى كهريم دهلى: (حاجى كهريم بهينى خوڤمان بى لىت ناشارمهوه من نزيكهى (٤٠ ساله) بۆ خواى گهوره پاراومهتهوه و فرمىسكم رشتوو بهلام ههست دهكهم ئەو فرمىسكانهى له كاتى گوپگرتنى تهمبوركه رشتوو مه جياوازيهكى زۆريان ههبوو نازانم لهبهرجى بهلام له يهك شت زۆر دلنيام ئەويش ئەوهيه كه ئەو رۆژ خوڤترين رۆژى ژيانم بوو، چونكه بهههموو بونىكمهوه لهگهڵ خوڤ راست بوومه) هەرچهند دواى رووداوى ئەورۆژه، مامۆستا چيتر نههيشت له مزگهوت خهريكى تهمبور ژهنين بىت ئەويش بهلىينى به مامۆستاكه دابوو تهنيا لهناو حهوشى مزگهوتكه بىت، لهكاتى گهپارانهوه بۆ گوندهكه دهيوست يهك راست بپرواته مزگهوتكه، دلى توند ببوو ههواى كور و هاوسهركهه لسهريدابوو دهيزانى نابى له مزگهوت دهست له تهمبوركه بدات.

كاتى خەلكى گوند دهپانزانى لهمزگهوتكه ههركهس بهلاى خوڤهوه خواردنى بۆ دهبرد، سهرهراى سهرزهنشت كردنيان كه نابى له مزگهوت تهمبور بژهنى، زۆر جار خواردنى زيادهى دهكرده تووشه پىگا، به دهگمهن دوو شهو لهگوندىك ماوتهوه، بهلام بهديتنى ئەو دووچاوى پىر له پاكى ئارهزووى رۆيشتنى نهبوو، دهيوست خاوهنى ئەم دووچاوه باشتى بناسى، رۆژى پاشتر نزيكهى ئىواره چوو سهركانى گوندهكه لهكاتى شوشتنى دەم و چاوى چاوى به روخسارى كورپهكه كهوت كه لهناو شهپۆلهكانى ئاوى كانيهكه بهرز و نزم دهبووه، ئاوپى دايهوه خوڤى بوو، بهديتنى زهردهخهنيهكه هاته سهر لىوهكانى و گوتى: ناوت چىيه؟ كورپهكه گوتى: ئاسۆ. ئاسۆ ناوپىكى جوانه وهكو خوڤ، پاشان لهسهر لىواری كانيهكه دانىشت چاوى بپريه ناو چاوهكانى ئاسۆ و دهستى كرد به ژهنينى تهمبوركه ئاسۆ گوتى: ئەوه لهشارت هيناهه.

پیاو گوتی: به ئی.

ئاسۆ: هەر کاتی گه وره بووم به باوکم ده ئییم دانه یه کم بۆ بیئی، پاش ماوه یه ک پیاوه که ته مبوره که ی دایه ده ست ئاسو و گوتی: ده ی بزانه م ده توانی بیژهنی؟ ئاسۆ په نجه ناسکه گانی به تاره که دا هینا دووباره هه مان دهنگ؟ ئه و دهنگه ی که بۆ یه که م جار کوره که ی په نجه ی له تاره گانی ته مبوره که دابوو، له به رامبه ر ئاسۆ که وته سه رچۆک به چاوی پر له فرمی سکه وه چاوی برپیوووه چاوه گانی ئاسۆ به گریانه وه گوتی: ده ته وی یه کیکی ئه وه ات هه بی؟ به لām ئاسۆ به بی ئه وه ی سه رنج بداته پرسیاره که ی گوتی: تۆ ده گریی!؟ باوکم ده ئی پیاو نابی بگریی، پیاوه که که گوئی له م قسه یه بوو به پیکه نینه وه فرمی سکه گانی پاک کرده وه گوتی: باوکت راست ده ئی پیاو نابی بگریی من ده بی برۆم تۆش برۆ ماله وه تا دنیا تاریک نه بووه.

پیاوه که به بی ئاور دانه وه به ره و رۆژئاوا که وته ری نه یه ده زانی بۆ کوئ ده روات هه رچه ند دلنیا بوو که نابی شه و له گونده که بمی نیته وه، خه لکه که به م هاتوو چوو سه یه سه مه رانه ی راهاتبوون ئه گه ر له پرپکا وون ده بوو یاخود ده گه راپه وه پینان سه یه نه بوو که س لیی نه ده پرسی له کوئ بووی؟ یان بۆ کوئ چوو؟ یاخود بۆ زوو رۆیشتی، بۆ زوو گه راپه وه؟ کاتیگ برپاری ده دا بروات ئیتر حیسابی ئه م شتانه ی نه ده کرد شه و له هه ر کوئی هه ک با که ده ی توانی پیشوو یگ بدات حیاوازی به ینی ئاوه دانی و گۆرستان نه بوو. هه ر کاتیگ هه ستی به ماندوو بوون ده کرد له هه ر شوینیک که به پیویستی ده زانی ده مایه وه، به لām له وه ته ی تفه نکه که ی داناوه به باشی ده زانی بۆ حه سانه وه په نا بۆ نزیکترین گۆرستان ببات، هه میشه له گۆرستان خۆی به ژهنینی سروودی شو ر شگیری خه ریک ده کرد هه ندیک جار له کاتی وتنی سرووده گان به جۆری تووشی هه یه جان ده بوو که ناگای له خۆی نه ده ما به جۆری په نجه ی له تاره گان ده دا که زۆربه ی جار سه ره په نجه گانی له خوین سوور ده بوون.

زۆر جار یه ته مبوره که ی فری ده دا، هه لده ستایه وه سه ری به هه موو هیز و توانایه وه هاواری ده کرد و ده یگوت: (ئه ی ئه مه بۆ کی ده نالیئی، هه ستن، هه ستن وا خه ریکه ئه م ولاته له ده ست چاوه پروانی، ویران ده بی، باشه تاکه ی چاوه پروان بی) پاشان به و په ری نائومی دی ده ستی به گریان ده کرد.

ئه و شه وه له ریگادا تووشی گۆرستانیک ده بی، له ژیر رووناکی مانگ به دوای گۆرپیکدا ده گه را که خاوه نه که ی له میژ نه بی ت ناشتبیان چونکه دایکی هه میشه ده یگوت: (مرۆف تا یه ک هه فته تیپه ربوون به سه ر مردنی ده توانی ئه وه ی له ده وره به ری گۆره که ی رووبدات گوئی لی بی) ، ئه وه نده ی پی نه چوو گۆرپیکی بینی ده بی ت که دیار بوو خاوه نه که ی رۆژیک زیاتر نه بوو ناشتبوویان، ته مبوره که ی به لایه که وه داده نی و شوینی خۆی له ته ک گۆره که ریگ ده خات و پاشان له ته ک گۆره که راده کشی له ئه ستی ره گانی ئاسمان وورد ده بی ته وه هه رگیز ئاسمانی به و جوانییه نه بینی بوو ته نها شه ویگ نه بی ت، ئه و شه ویش ئاسمان ئه وها جوان بوو، به لām هیشتا مانگ هه لته هاتوو باشی له بیره که به براده ره که ی وت: سمکۆ ئه م شه و خوا داویه له گه ل هه لاتنی مانگ له ژیر رووناکی مانگه شه و دابنیشی و چه ند هۆنراوه یه ک بنووسی،

بیش ئەوەی سمکۆ وەلام بداتەووە خۆی و هەفالهکانی کەوتنە بەردەستپێژی گوللەیی دوژمن و شەووە جوانەکەیان لێ تێکدا ئەو شەووە لەگەڵ کوژرانی سمکۆ مانگ لەودیوی چیا سەرکەشەکان بەدەرکەوت، هەر کاتی چاوی بەم دیمەنە سروشتییە دەکەوێ سمکۆی وەبیر دیتەووە، چونکە مردنی سمکۆ هاوکات بوو لەگەڵ هەلاتنی مانگ، ئەوەی لەهەموو شتێک زیاتر رەنجی دەدا و بێ ئۆقرەیی دەکرد ئەو بوو کە هەمیشە ئەو وت خەلک لەژێر ڕووناکی مانگەشەو مەرقاپەتی و هونەر و جوانی دەخولقیین ئیمەش خوین رشتن، ئەویش خوینی برای خۆمان. !! هەرئەم کارساتە بوو کە نەیدەهێشت بە دیتنی ئاسمانی پاک و بیگەرد هەست بە خۆشی بکات، بۆ ئاسمانی ساف و بیگەردی شەوان برینی دەکولانەووە. دلی توند بوو، قورگی پربوو لە گریان، چاوی بریبوووە مانگەشەو هەستی کرد ڕوخساری ئاسۆ لەگەڵ ڕوخساری مانگ تێکەڵ بوو و زەرەخەییەکی مندالانە لەسەر لێوی بوو تەماشای دەکرد، خیرا لە شوینی خۆی هەلساوە دەستی بردە گیرفانی و وینەیی کورەکەیی دەرھینا لەژێر ڕووناکی مانگەشەو تەماشای کرد، ویستی بەراوردی بکات لەگەڵ ڕوخساری ئاسۆ بەلام کاتی تەماشای مانگەکەیی کرد هیچ شتێک نەمابوو، دووسی جار دووبارەیی کردەووە، بەلام بێ سوود بوو، وینەکەیی ماچ کرد و لەناو گیرفانی نایەووە، دیسان لە شوینی خۆی راکشا ئەم جارە تەمبۆرەکەیی خستە باوەشی و چاوەکانی داخست، ماندوو بوو، ویستی بخەوێ بەلام هەستی بە خشپە خشپێک کرد، سەر بەرز کردەووە، هەستی کرد کەسیک بەرەو ڕووی دیت، بەهەڵدانە چوو بوو گورگیک بوو، هەر لە دوورەووە هەرشەیی لێدەکرد، ددانە تیژەکانی لێ بەدەرخت، پیاووەکە لە ترسا تەمبۆرەکەیی بەرز کردەووە بۆ ئەوەی بەرگری لەخۆی بکات بەلام بەم کارە گورگەکە هاتر بوو، بۆیە زۆر لەسەرەخۆ و هیدی. . هیدی تەمبۆرەکەیی هینایە خوارەووە زۆر بەهیمنی دەستی کرد بە ژەنی تەمبۆرەکە، چاوی بریە ناو چاوەکانی گورگەکە کە پربوون لە درندەیی، تینوی خوین مژین بوون، دواي ماوەیەک لەژەنی تەمبۆرەکە هەستی کرد هیور دەبیتەووە بەجۆرێک کە گورگەکە لەسەر پەنجەکانی دانیشت، کاتی پیاووەکە لەژەنی وەستا گورگەکە لورەییەکی کرد، کە زیاتر لە نالەیی مەرقاپێکی بەلەنگاز دەچوو تا نالەیی گورگ، دەتوت پێی دەلی (بژەنە، بژەنە، کە من لەتۆ جەرگ سوتاوتر و قوربەسەرتەرم) دیسان دەستی کرد بە ژەنین، زۆری پینەچوو گورگەکە بەچاوی پڕ لە فرمیسک لێی دوور کەوتەووە کاتی دەستی لە لیدانی تەمبۆرەکە هەلگرت گورگەکە ئاورپێکی دایەووە چاوەکانی پڕ بوون لە سۆز و میهرەبانی، پیاووەکە تەمبۆرەکەیی ماچ کرد و گوتی: (دەبینی تۆ بەم دەنگەت دلی گورگت نەرم کرد، چاوەکانیت پڕکرد لە خۆشەویستی، بەلام ئەم خەلکە هەرگیز لەزمانی تۆ نەگەیشتن) نەیدەزانی لە شوینی خویندبوووە یا لە کەسی گویی لیبوو کە دەلین (دلی نوستوو بە ئاگادیتەووە بەلام دلی مردوو هەرگیز) کێ دەزانی رەنگە ئەم خەلکەش دلیان مردبیت، لەبەرئەووەیە کە لە زمانەکەیی ناگەن، دووبارە تەمبۆرەکەیی خستە باوەشی و لە شوینی خۆی راکشا.

ئەوئەندە پینەچوو خەوی لیکەوت، لەخەونا بەدواي هاوسەر و کورەکەیدا وێڵ بوو، ئەویش لەگەڵییەکەیی پڕ لە دار چنار کە لەبەر بۆنی خۆشی گۆلی کێوی سەرمەست ببوو، دەتگوت ژوانی هەییە،

بوو ئەویش لەرق و قینی خەلکەکە بى بەش نەبوو کاتیک دوایین ئۆتۆمبیل تیپەری چاوی بە ئاسۆ کەوت، کە چاوەکانی پربوون لەترس و فرمیسک، تەماشای خەلکەکە دەکرد بەبى ئەوەی بزانی چی دەکات، خۆی گەیانده ئۆتۆمبیلەکە و یستی خۆی هەلدا تە ناوی، بەلام پیاویکی بالا بەرزى سمیل گەوره پشتی ملی گرت و فرییدایه دواوه، بە پیکەنینیکی شهیتانی دهیگوت: (دەتەوی بچیه دۆزەخ گەوجەى بى میشک) بەلام گوئی له قسەکانی نەگرت و دیسان هەولیدا خۆی له ئۆتۆمبیلەکە نزیک بکاتەوه، لهو کاتەدا چاوی بریبوووه ناو چاوەکانی ئاسۆ، هیلکەپهکی پیس دەموچاوی ئاسۆی داپۆشی، ئاسۆ بە گریانەوه بە دەست و پەنجە ناسکەکانی دەموچاوی پاک دەکردهوه، هەموو خەلکەکە پیدەکەنین تەنها خۆی نەبیّت.

کاتی سەیارەکان تیپەری خەلکەکە هەرکەس بەلایەکدا چون، پیاوه سمیل گەورهکە خۆی لی نزیک کردەوه، بە گالته جارپهوه بەهەمان پیکەنینە شهیتانیەکەیهوه گوتی: (تۆ بۆ خۆت خەریکی تەمبورهکەت بەئەمانە کۆمەلێک خۆ فرۆشن، با له کۆلمان ببهوه!!)، بەم قسەیه زۆر دلگران بوو، ئارەزووی مردنی دەکرد، لەناوهوه دارمابوو چۆکەکانی دەلەرزین، خەریکبوو له خەم و پەژاره دەتواپهوه، بەدریژی تەمەنی تەنیا یەکجار تووشی ئەم حالەتە ببوو ئەویش لەسالی ۱۹۷۹، ئەمە دووهم جاربوو، کە تالترین ساتەکانی ژیاى بوو، بۆیه بەلینیدا چیتز نەگەرپتەوه شار، لەشوینی خۆی هەلستا و تەمبورهکەى هەلگرت پاشان بەهەموو توانایەکەوه دەستی کرد بە ژەنینی تەمبورهکەى ئاهەنگەکە ئەوهنده خەمنکاک بوو کەبەردی دەتواندەوه، لەکاتی ژەنینی ناگای لەخۆی نەمابوو، سەرمەست پەنجەکانی لەتارەکە دەدا و فرمیسکی دەباراند تا هەستی کرد کەسیک دەستی لەسەر شانی دانا، ئاوری داپهوه، پیرەمیردیک بوو، پیرەمیردەکە بەدەنگیکی کزەوه گوتی: (کۆرم لەولاتیکیدا کە نرخى گولله زیاتریت له نرخى قەلەم، خەلکەکەى لەمە باشتر نابن)، پاشان دەستی بۆ تەمبورهکە دریزکرد و گوتی: (پیویستە مرۆف دلی زیندوو بیّت تا له زمانى ئەمە بگات، ئەوهى بەدەست ناکهوی دلی زیندوووه)، پاشان بەبى ئەوهى چاوهریی وهلام بیّت رۆیشت، پیاوهکە بەچاوی پر لەخۆشەویستی تەماشای رۆیشتنی پیرەمیردەکەى دەکرد.

کاتی پیرەمیردەکە لەبەر چاوەکانی وون بوو، بەبى ئەوهى بزانی بۆ کوی دەروات شارەکەى بەجیهیشت. هەرچەند له شارەکە دووردهکەوتەوه زیاتر هەستی بە هیمنی دەکرد، دەتگوت لەدۆزەخ رادەکات، قورگی ووشک ببوو، ئارەزووی دەکرد قومه ئاویک هەبوايه.

تاریکی داهاتبوو، هەروا خەریکی رۆیشتن بوو تاکو له دووردهوه چاوی بە تروسکاییهکی ناگر کەوت بەلای خۆیهوه گوتی دوور نییه ناگری شوانان بیّت، کاتی خۆی گەیانده رپووناکییەکە، تازه زانی کە تروسکاییهکە رپووناکى فانۆسى ئاشهوانەکە بووه، چەند سال لەمەوبەر بۆ دابینکردنی چەند نانیک رپووی کردبووه ئەم ئاشه، ئاشهوان ئەوهى هەیبوو پیی بەخشی بوو، چاک له یادیهتی کە ئاشهوانەکە بەچاوی پر له فرمیسکەوه تەهنگەکەى ماچ کرد. ! کاتی دەرگای ئاشهکەى کردەوه پیرە ئاشهوانەکە

تەماشای دەرگاکی کرد کاتی لە دەرازینی دەرگاکی چاوی بە پیاوێکی کەوت، لە شوینی خۆی هەلسا بەچاوی پر لە ئەزمونەوه تەماشای کرد و زەردەخەنەیهکی تال هاتە سەر لیوی پاشان یەك دووجار سەری باداو دواى هەلکێشانی ئاخیک لەژێر لیووه گوتی: خۆی هەموو کەس نابیتە ئەو هەتا مرد خەنجەرەکی لەبەر پشت بینی بوو. پاشان رووی کردە پیاوێکی و گوتی: (تۆ هیشتا ماوی؟ سەیره تۆیان نەگرتوو لەگوتی خۆت حەشاردابوو) پیاوێکی بەبی ئەوهی وەلامی بداتەوه، تەمبورهکی بەلایەکەوه دانا و دانیش، ئەوهنده ماندوو ببوو کە توانای قسەکردنی نەماوو، تەنیا لەژێر لیووه گوتی: (تینومه. تینۆ.) پیره ئاشەوانەکی مەتارەیهکی پر لەئاوی دایە دەست، ئەویش بەخیرای مەتارەکی بەرزکردوو زیاتر لە نیوهی ئاوێکی خواروو، پاشان کە چاوهکانی هەلینا چاوی بریه مەتارەکی هەستی کرد مەتارەکی لەشوینیک بینیوه، کاتی زیاتر لیی وورد بووهوه زانی بە هەلەدا نەچوو مەتارەکی هی خۆیهتی، سەردەمیک پیش دانانی تەنگەکی رۆژیک تووشی کۆمەلیک ژن و مندال دەبی کە لە ترسی گیانی خۆیان پەنایان بۆ شاخ هیئابوو، ئەو رۆژه ئەوهی پیی کرا تەنیا ئەوه بوو، کە دەگەشتە هەر کەسێک قومه ئاوێکی دەدای، کاتی خەریکی بوو چۆرە ئاوێکی دەکردە قورگە ووشک بووهکی مندالیکهوه، کچیکی جوان و جحیل قاچهکانی توند گرت، بۆ قومه ئاوێک دەپارایهوه : (کاکە، کاکە، توخوا قومه ئاوێکم بدەری)، بە دیتنی ئەم دیمەنە بیری لەوه دەکردوو کە ئەگەر ئەم کچه لەباریکی ئاسایدا با ئەوها خۆی بە قاچهکانیهوه دەنووساند؟، یاخود لە شەرما سەری دادەخست و بە زەردەخەنەیهکی شەرمانهوه تی دەپەری، دلنیاوو وای دەکرد نیستا مردن ناچاری کردوو بۆ قومه ئاوێک بەئ شەرم کردنەوه بکەوێتە سەرچۆک، بەپارانەوه داوی ئاو بکات کاتی مەتارەکی دایە دەست کچهکە، ئەویش خیرا مەتارەکی خسته سەر لیووهکانی دەنگوت بەتەمای قوت دانی مەتارەکیه، دواى خواردنەوهی یەك دوو قوم ئاو پیاوێکی هەستی کرد خەریکی ئاوێکی تەواو دەبی بۆیه بە خیرایی مەتارەکی لەدستی دەرھینا بەبی ئەوهی تەماشای کچهکە بکات بەرێکەوت، ئەوهندهی پینەچوو گەشتە پیرهژنیک بوو کە پالی بە بەردیکهوه نابوو بە چاوی زەقهوه تەماشای پیاوێکی دەکرد یەکەمجار تیپەری بەلام گەرایهوه تەماشای پیرهژنەکی کرد سکی پی سوتا مەتارەکی بۆ برد پی گوت: (دایە تینوت نییه؟) بەلام پیرهژنەکی وەلامی نەداوه دەستی خۆی لەسەر شانی پیرهژنەکانە دانا و پرایهژاند پیرهژنەکی مردبوو، بەبی ویستی خۆی مەتارەکی لەتەک لاشە پیرهژنەکی بەجیهیشت و بەرێکەوت. هەروا خەریکی بەدواداچوونی بیرەوهریهکانی بوو کە پیره ئاشەوانەکی سینیهکی لەبەردەمی دانا کە چەند لەتەنانیک و دوو هیلکە تیدابوو کاتی چاوی بەزەردینە هیلکە کەوت، دیسان دیمەنی دەموچاوی ئاسۆ هاتە بەرچاوی، کە چۆن بە دەستە بچووکهکانی روومەتی لە زەردینە هیلکە پاک دەکردوو قورگی پر لە گریان بوو، بەرگی نەگرت، بەپەلە تەمبورهکی هەلگرت بەبی مال ئاوی کردن چوووه دەرەوه، هەرچی پیره ئاشەوانەکی بانگی کرد بی سوود بوو، وەك مرۆقیك هەروا خۆی سپاردە دەست تاریکی شەوو.

ئۆتۆمبیلەکانی دەکرد سەگەكەش خۆی كپ كردبوو ئەویش نەیدەویست كەس بیبینی كاتی پیاوێكان لە ئۆتۆمبیلەكان دابەزین هەستی كرد یەكێك لە پیاوێكانی لەشویئێك بینیوه، كاتی زیاتر لێی وردبوو پیاوێكە هاتە پێشەوه ئەوانی تریش لەدوایەوه وەستابوون، پیاوێكە گوتی: هەزاران گوندی وا كاول كراون، دەبی ئاوەدان بكرێنەوه، ئیتر دڵنیابوو هەلەئە نەكردبوو پیاوێ سمیل گەورەكە بوو كە لەگەڵ داردەستەكە بە پەلكە شفتی و تەماتە و هیلکە پێشوازیان لە ئاسۆ كرد، هەمان پیاو بوو، كە پێدەكەنی و گالتهی پێ دەكرد، ئیستا دەبهوئ گوندەكان ئاوەدان بكاتەوه !! چیت نەیتوانی بەرگەئە ئەو دیمەنە بگرئ، بەو پەڕی ناوئۆمبیدی دەستیکرد بە گریان سەگەكەش وەكو ئەو نالەئە دەكرد، گوئی لیبوو كە پیاوێكە دەگوت بابرۆین، كاتی ئۆتۆمبیلەكان رۆیشتن لەشویئە خۆی هەستا حالەتی رشانەوهئە هەبوو سەری دەسورا ناچار پالئە دایە دیوارەكە، پاشان بە ناوئۆمبیدی لەشویئە خۆی دانیشیت، ئیوارەبوو، قورگی پڕ ببوو لە گریان، چاوەكانی داخست، دەتگوت بەشویئە شتێكدا دەگەرئە هەرچی بیری كردەوه هیچی وون نەكردەوه تەنانەت خۆی نەبیئت، خۆی وونكردبوو، خەریك بوو بە شویئە خۆیدا دەگەرئە، لەخۆی دەپرسی تۆ كئی؟ بۆ كوئ دەچی؟ چیت كردوووه؟.

بەراستی ئەم هەموو قوربەسەرییە لەپێناوی چی؟ بۆ هاوسەر و كۆرەكەت لەدەستدا؟ لەناو هەراو هۆزیای شار بەرەلات كردن بەتەمای كئی؟ خۆشت رپوت كردە شاخ بەبی ئەوهئە بیر لە ئایندهت بكەیتەوه، بۆ لەمالئە خۆت دانەنیشتی وەكو زۆر كەسانی تر كە وەكو كەو سەری خۆی بخرەیتە ژیر بەفرەوه كە زۆر كەسیش وای كرد، دواي لەدەستدانی هاوسەر و كۆرەكەت، تەفەنگەكەت بەلایەكەوهناو بەم تەمبوره نوسا. دەستی بە تەمبورهكەیدا هیئا و چاوەكانی كردەوه.

دوینا سوور هەلگەرابوو، زۆر بە ئارامی بەرەوناووابوون دەچوو، تالەو دیوی چیا سەركەشەكان بچەسیتەوه، هەستی كرد خۆریش بۆ بێكەسی ئەو دەگرئ، كاتی خۆرەكە بەتەواوی ئاوابوو ترس و دلهراوكئ هەمووگیانی داگرت، بەجۆرێك خیرا لەشویئە خۆی هەستا، پاشان بەهەموو هیز و توانایەكەوه هاواری كرد (مەرۆ، مەرۆ، جیم مەهیله لەتاریکی دەترسیم، ئیتر لەدەست ئەم هەموو تاریکییە ماندوو بوومه ماندوو) وەك مندالئێك دەپارایەوه، سەگەكەش بەنووژە نووژەوه خۆی خستە بەرپئ، ئەویش دەینالاند، لەشویئە خۆی دانیشت، پڕ بەدل دەستی كرد بە گریان و دەردە دل كردن لەگەڵ سەگەكە، (مەگەر تۆ لیم تییبیگەئە بەسەزمان)، دیسان دیمەنی پیاوێ سمیل گەورەكە كەچۆن چۆنی لەشار پێشوازی لەخەلكی بەسەزمان دەكرد، ئیمپرۆكەش باس لەئاوەدان كردنەوهئە گوندەكان دەكات، دوو دیمەنی نەگونجاو بوون بەراستی لێی تیکچوووبوو نەیدەزانی چی رپوویداوه بۆیە بەسەگەكەئە گوت: لیم تیکچوووه، وادەزانی لەكوئی ژیانمدا هەلەم كردوووه، ووتەئە پیرەمیردەكەئە وەبیر هاتەوه بۆیە لەدریژەئە قسەكانی بەسەگەكە دەلئ قسەئە پیرەمیردەكە راستە كە دەلئ: (لەولائێكدا كە نرخئ گوللە زیاترە لەقەلەم خەلكەكەئە لەمە باشت نابی) لەو ساتەدا تەنیا شتێك كە بەمیشكی داهات ئەوه بوو كەدەبوايە بپرات، بۆ كوئ نەیدەزانی، بەلام دەیزانی كە دەبی بپرات، چونكە مانەوهئە رپوانییە دەیزانی

شویئیک بۆ مانهوه نهماوه، نهیدهزانی دل بهچی خۆشکات به عهرزی سوتاو یا هاوسهر و کورهکهی، دهتگوت سهگهکه ههستیبهباری دهررونی کردبوو لهشوینی خۆی ههئسا، کهمیك دوورکهوتهوه و ئاورپیکی دایهوه، تهماشای پیاوهکهی کرد، ههستی کرد بهچاوهکانی پیی دهلی چاوهرپی چیته ناتهوئ برۆی ئهوه من رۆیشتم، پاش ماوهیهك ئهمه یهکههمجار بوو زهردهخهنهیهك دههاتهسهر لیوهکانی!!، تههمبورهکهی ههنگرت، لهتاریکی شهودا بهشوینی سهگهکه کهوت، ههرچی زیاتر دهرویشته ههزو ویستی بۆ رۆیشتن زیاتر دهبوو، بهلام توانای رۆیشتنی نهماوو ههستی کرد قاچهکانی خاوبوونهتهوه وهك دوو لهته گوشتی زیادهن بهدوای خۆی رادهکیشیت، ههناسهی سواربوو، نیوهشهو تووشی گۆرستانیک دهبی، بی ویستی خۆی رینگهی گۆرستانی گرتبههر که گهپشته ناو گۆرستانهکه مانگ تازه ههئدههات، لهژیر رووناکی مانگهشهو گۆرستانهکهی ناسیهوه زۆرجار لهگۆرسانهکهدا دادهنیشت لهژیر رووناکی مانگهشهو خهریکی ژهنینی سرودی شۆرشیگێری دهبوو، بهلام ئهه جار که چوو ناو گۆرستانهکه چوو ژیر پیرهداریک و پالیدایهوه و سهگهکش لهتهکیهوه لهسهر پهنجهکانی دانیشته چاوهکانی داخست، بهزهیی بهسهگهکهدا هاتهوه، ههستی کرد بهدبهختر لهخۆی سهگهکهیه، سهری سهگهکهی لهسهر کۆشی خۆی دانا، دهستی کرد به نهوازشت کردنی، سهگهکه نالهیهکی کرد، چاوهکانی کردهوه پرپوون له نائومییدی پیاوهکه لهتورهگهکهی چهند لهته نانیکی دهرهینا و لهپیش سهگهکهی دانا سهگهکه بهپهله نانهکهی خوارد پاشان سهری بهرزکردهوه بهچاوه گهشهکانی تهماشای پیاوهکهی کرد کلکی باداو، دهست و قاچهکانی راکیشاو یهك دوو باوشکهی کرد، لهوکاتهدا گوئ بیستی دهنگی سهگیك بوو کاتی گوئی لهدهنگی سهگهکه بوو، گوپهکانی قیت کردهوه، عهردهکهی بۆنکرد، تهماشای پیاوهکهی کرد، کلکی بادا، پیاوهکه لهچاوهکانی سهگهکه ووردبووهوه ههستی کرد بهتهمای رۆیشتنه، سهگهکه چهند ههنگاوئیک دهروات دووباره تهماشای دواوه دهکات، بهچاوی پر له میهرهبانیهوه دهروانیته پیاوهکه، دهتگوت دهیهوئ بهپیاوهکه بلیت: (بهداخهوه، لیڤه بهدواوه ئیمه رینگهمان لیك جیادهبیتهوه، ههر هیچ نهبی من سهگم، تۆش مروڤ، ناتوانم پشت لههاو رهگهزهکانی خۆم بکهم) پاشان وهکو گورگ دهستی کرد بهلورانندن و کهوتهرپی، ئیتر خۆی مابوو لهگهئ تههمبورهکهی تهماشای ئاسمانی کرد ئاسمان ساف و بیگهردبوو مانگ شهوی چوارده رووناکی ئهستیڤهکانی کزکردبوو، کپ و بی دهنگیهکی سهیر بالی بهسهر گۆرستانهکهدا کیشابوو، دهتگوت لهوپهڤی بیدهنگیدا مردوووهکان چاوهروانی دهنگی تههمبورهکهیان دهکرد، لهم بیدهنگیهدا جۆره ترسیکی لی نیشتبوو.

تههمبورهکهی ههنگرت بهههموو هیز و توانای دهستی کرد بهلیدانی بهلام ئههمجاره سرودی شۆرشیگێری نهبوو، دهنگی نالهکانی تههمبورهکهی لهگهئ نالهکانی خۆی بیدهنگی شهوهکهی شکاند، پیشت ههرچی تههمبورلیدانهکهی زیاتر دهخایاند، پتر ههستی به ئاسوودهیی دهکرد، بهلام ئههمجاره جیاواز بوو ههرچی ماوهی زیاتر دهبوو زیاتر ههستی بهناارامی و بی ئوقرهیی دهکرد، بهجۆرئ که ههستی کرد پهنجهکانی هیز و توانایان تیانهماره، دهستی له تههمبور لیدان کیشایهوه پالی به دارهکهوهنا و بهوپهڤی نائومییدی

دهستی کرد به گریان، وینهیهکی لهگیرفانی دههینا لهژیر رووناکي مانگه شه و رایگرت، وینهی هاوسهر و کورهکهی بوو کاتی تهماشای وینهکهی کرد لهویرهپی ناٹومییدی دووجار سهری خوی لهدارهکهدا، بهجۆریک چاوهکانی کهوتنه رهشکه و پیشکهکردن، ته مهورهکهی خسته باوهشی برژانگهکهدانی قورس بوون نزیکهی بهره بهیان چاوهکانی داخست، بهلام هه رگیز نه کرانه وه و گهرمای خۆر هه رگیز نهیتوانی گهرماتی ژیا نی بۆ روخساری بگه پینیته وه، بهلام دهنگی ته مهورهکهی ئیستاش که ئیستایه له ناو کاوله گوندهکان و دهشت و کیوهکاندا دپته بهرگوئی. پاش چه ند سال کاتیک ده نیشتهوانی گوندهکان گهرانه وه، دهستان کرد به ناوه دانکردنه وهی گۆرستانهکان، کۆمه لیک ئیسقانیان دۆزیه وه که ته مهوریکی شکاوی له تهک دابوو، کۆمه لیک له خه لکه که گوتیان ئەم ئیسقانه پاشماوهی لاشهی بی دینه که یه که له مزگه وت ته مهوری ده زه نی، پیا نی ره وا نه بوو ئیسقانهکانی له ناو گۆرستانه کهدا بی، بۆیه ئیسقانهکانیان کۆکرده وه خسته یانه ناو توزه گه یهک پاشان فره یان دا ناو رووبار و ته مهوره کهش بوو به نامیری یاریکردنی مندا لان کهس پرسهی بۆ دانه نا، ته نیا مه لای مزگه وته که نه بیته ئه ویش له دلی خۆیدا.

تیبینی کوردستان نیت:

مه رج نییه ئەم نووسینه له گه ل بیروبوچونی نه ته وایه تیماندا بیته، که بۆچونی (کوردستان نیت) ه، به لام به هوی پروابوونمان به نازادی ده برینه وه، بلاویده که یه وه... له گه ل ریز و خۆسه و بیستیماندا بۆ پارێزهرانی بیری نه ته وه یی و خه باتکاری ئەم ریگایه.

ئەم تیبینی یه له ژیر هه موو نووسینی کدا ده نووسریت... ۲۰۰۳-۱-۱۵